

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Warszawa, dnia 15.01. 2016 r.

DZP-WG.6401.06. .2016.JRO

DECYZJA

Na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23) – dalej "kpa" oraz art. 56 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U z 2015 r., poz. 1651), po rozpatrzeniu wniosku Białowieskiego Parku Narodowego z dnia 28 grudnia 2015 r., znak: OHŻ/044/47/2015, uzupełnionego pismem z dnia 15 stycznia 2016 r., znak: OHŻ/044/07/2016,

zezwalam

Białowieskiemu Parkowi Narodowemu na zabicie poprzez odstrzał do 35 osobników żubra (*Bison bonasus*) ze stada wolnego, bytującego na terenie nadleśnictw: Białowieża, Browsk, Hajnówka, Bielsk Podlaski oraz na terenie gmin: Białowieża, Hajnówka, Narew, Narewka, Dubicze Cerkiewne i Kleszczele, z wyłączeniem obszaru Białowieskiego Parku Narodowego, pod następującymi warunkami:

1. zabijane będą wyłącznie osobniki: poważnie chore (nieuleczalna choroba uniemożliwiająca danemu osobnikowi prawidłowe funkcjonowanie w środowisku, w tym zakaźna, stanowiąca zagrożenie epizootyczne), poważnie ranne lub drastycznie cierpiące w wyniku przebytej choroby, czy kontuzji pourazowych (po obiektywnym stwierdzeniu, że zwierzę może dalej żyć jedynie cierpiąc i znosząc ból, a moralnym obowiązkiem człowieka staje się skrócenie cierpień zwierzęcia), agresywne w sposób zagrażający życiu bądź zdrowiu ludzi lub innych zwierząt,
2. odstrzał żubrów zostanie wykonany przy użyciu broni myśliwskiej o odpowiednim kalibrze, przez posiadających stosowne uprawnienia i doświadczenie pracowników Białowieskiego Parku Narodowego i/lub pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, wyznaczonych przez Dyrektora

Białowieskiego Parku Narodowego; nazwiska i funkcje osób dokonujących odstrzału konkretnych osobników żubra zostaną dołączone do sprawozdania z wykonania decyzji,

3. eliminacja żubrów poważnie chorych, poważnie rannych lub drastycznie cierpiących w wyniku przebytej choroby czy kontuzji pourazowych dokonywana będzie w obecności lekarza weterynarii, który na podstawie oceny wzrokowej sporządzi dokumentację, w tym fotograficzną (wykonaną przed odstrzałem), potwierdzającą występowanie objawów chorobowych. W przypadku, gdy nie jest możliwy niezwłoczny przyjazd lekarza weterynarii, a zabicie żubra jest niezbędne w celu zapobieżenia znacznemu cierpieniu zwierzęcia, eliminacja może być wykonana na podstawie oświadczenia osoby dokonującej odstrzału,
4. eliminacja żubrów agresywnych (uciążliwych) dokonywana będzie na podstawie konkretnych zgłoszeń, oraz notatek sporządzonych przez pracowników Białowieskiego Parku Narodowego,
5. każdy zabity żubr zostanie zbadany przez lekarza weterynarii i zostaną pobrane próbki do badań, w szczególności pod kątem występowania prątki gruźlicy bydłowej. Na tę okoliczność będzie spisany protokół zawierający informacje o wyeliminowanym osobniku (wiek, płeć, nr ewidencyjny lub rodowodowy, przyczyna eliminacji, informacje o zmianach patologicznych) oraz dokumentacja fotograficzna rejestrująca zmiany chorobowe,
6. dokumentacja, o której mowa w pkt. 3-5 stanowić będzie protokół z eliminacji,
7. wnioskodawca umożliwi wszystkim zainteresowanym ośrodkom naukowym posiadającym odpowiednia zezwolenia, wykonywanie czynności związanych z pobieraniem materiału od zabitych żubrów do badań.

Zezwolenie jest ważne do dnia 31 marca 2017 roku.

Zobowiązuję wnioskodawcę do przedłożenia Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska informacji z zakresu wykorzystania zezwolenia, w terminie do dnia 30 kwietnia 2017 roku.

Do przedmiotowego sprawozdania dołączone zostaną protokoły z eliminacji każdego żubra, o których mowa w pkt. 6 warunków niniejszego zezwolenia. W sprawozdaniu przekazana zostanie ponadto informacja na temat tego, z których zabitych zwierząt i do jakich celów zostały pobrane okazy (np. mięso, czaszki) oraz które ze zwierząt i w jaki sposób zostały zutyliczowane po ich zabiciu.

Uzasadnienie

Wnioskiem z dnia 28 grudnia 2015 r., znak: OHŻ/044/47/2015, uzupełnionym pismem z dnia 15 stycznia 2016 r., znak: OHŻ/044/07/2016, Białowieski Park Narodowy zwrócił się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z wnioskiem o wydanie zezwolenia na zabicie poprzez odstrzał do 35 osobników żubra ze stada wolnego bytującego na terenie nadleśnictw: Białowieża, Browsk, Hajnówka, Bielsk Podlaski oraz na terenie gmin: Białowieża, Hajnówka, Narew, Narewka, Dubicze Cerkiewne i Kleszczewo, poza obszarem Białowieskiego Parku Narodowego. Celem wniosku jest eliminacja zwierząt chorych i agresywnych (uciążliwych), a czas realizacji wnioskowanych działań określono do 31 marca 2017 r.

Żubr (*Bison bonasus*) objęty jest ścisłą ochroną gatunkową na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 1348).

Na podstawie art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody oraz § 6 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia zabrania się zabijania osobników dziko występujących zwierząt należących do gatunków objętych ochroną ścisłą.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, może zezwolić na odstępstwo od zakazu zabijania okazów dziko występujących zwierząt należących do gatunków objętych ochroną ścisłą, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli dane działania nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów oraz w przypadku zaistnienia jednej z przesłanek określonych w art. 56 ust. 4 pkt 1-6 ww. ustawy.

Białowieski Park Narodowy zamierza eliminować wyłącznie zwierzęta chore i agresywne (uciążliwe). Agresywne żubry to najczęściej samce w podeszłym wieku, które pomimo prób odławiania i przemieszczenia wracają w sąsiedztwo siedlisk ludzkich, a ze względu na wiek nie przedstawiają żadnej wartości hodowlanej. Chore i stare żubry nie biorą udziału w rozrodzie oraz są przepędzane przez innych przedstawicieli swojego gatunku. Ponadto zwierzęta ranne, chore na choroby przewlekłe tła zakaźnego, inwazyjnego i metabolicznego narażone są na zbędne cierpienie oraz mogą stanowić źródło zakażenia dla pozostałych żubrów, dlatego eliminacja maksymalnie 35 takich osobników żubra, przy liczebności populacji w Puszczy Białowieskiej na poziomie 522 osobników (stan na 31 grudnia 2014 r.) nie będzie szkodliwa dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występującej populacji tego gatunku, przy zachowaniu warunków określonych w niniejszej decyzji.

W rozpatrywanym przypadku, biorąc pod uwagę zalecenia "Strategii ochrony żubra *Bison bonasus* w Polsce" brak jest racjonalnego rozwiązania alternatywnego w odniesieniu do odstępstwa od rozpatrywanych zakazów. Rozwiązaniem alternatywnym w przypadku żubrów chorych mogłoby być pozostawienie zwierząt do naturalnej śmierci, jednak z uwagi na zwiększenie ryzyka zarażenia pozostałych osobników uznano to za niezasadne. W odniesieniu do osobników agresywnych należy stwierdzić, że ewentualne przesiedlenie będzie bardzo ryzykowne, gdyż odłów i transport zawsze wiąże się z ogromnym stresem u zwierząt. Dodatkowo, jak wskazano wcześniej, przesiedlenie dorosłego osobnika podatnego na habituację i warunkowanie pokarmem wiąże się z możliwością jego powrotu do miejsca, z którego został odłowiony lub pojawiania się na innych obszarach siedzib ludzkich.

Na etapie rozpatrywania wniosku nie było możliwe wskazanie konkretnych osobników do odstrzału. Nie podano więc szczegółowego opisu poszczególnych osobników, planowanych do zabicia oraz nie określono symptomów i objawów chorobowych będących podstawą do dokonania odstrzału. Rodzić to może pewną dowolność wykonania decyzji w aspekcie kryteriów typowania poszczególnych osobników do odstrzału. Dlatego też Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska określił warunki dokonywania wyboru i identyfikacji osobników przewidzianych do odstrzału, a także procedury samego procesu eliminacji. Powyższe wskazania mają na celu ograniczenie możliwości popełnienia błędów podczas odstrzału żubrów i zachowanie pełnej przejrzystości działań w stosunku do gatunku objętego ochroną ścisłą.

Jednocześnie należy podkreślić, że białowieska populacja żubra (linii nizinnej) jest najstarszą i największą, a w związku z tym najlepiej dotychczas przebadaną. Od ponad 60 lat Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży tworzy kolekcję czaszek żubrów pochodzących z tej populacji. Stanowi ona jednocześnie największą na świecie kolekcję czaszek żubra nizinnego. Na ich podstawie przeprowadzono wiele badań naukowych, m.in. dotyczących śledzenia zmian struktury genetycznej i cech morfologicznych na przestrzeni czasu. Badania na zgromadzonym dotychczas materiale są obecnie również kontynuowane. Tego typu długookresowe badania posiadają bardzo duże znaczenie z punktu widzenia potrzeb ochrony populacji żubra. Ich wyniki mogą dostarczyć dalszej szerokiej wiedzy i narzędzi do zarządzania populacją gatunku w przyszłości. Biorąc pod uwagę powyższe, organ nałożył warunek dot. umożliwienia wszystkim zainteresowanym ośrodkom naukowym posiadającym odpowiednia zezwolenia, wykonywanie czynności związanych z pobieraniem materiału od zabitych żubrów do badań.

Zabicie przedmiotowych osobników żubra leży w interesie ochrony dziko występujących gatunków zwierząt, a w przypadku żubrów agresywnych, leży w interesie zdrowia lub bezpieczeństwa powszechnego, co odpowiada przesłankom wymienionym

w art. 56 ust. 4 pkt 1 i 3 ustawy o ochronie przyrody, warunkujących wydanie niniejszego zezwolenia.

W związku z powyższym należało orzec jak w sentencji.

Pouczenie

Strona niezadowolona z decyzji, zgodnie z art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego, może zwrócić się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od daty jej otrzymania.

Niniejsze zezwolenie nie jest tożsame z zezwoleniem na odstępstwa od zakazów obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody, określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z art. 15 ust. 4 ww. ustawy na odstępstwa od zakazów na terenie rezerwatu przyrody, jeżeli jest to uzasadnione potrzebą ochrony przyrody, należy uzyskać zezwolenie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Niniejsze zezwolenie nie jest tożsame z zezwoleniem na wykonanie czynności zakazanych z wykorzystaniem okazów pochodzących od objętych niniejszym zezwoleniem zwierząt, tj. posiadanie, przetrzymywanie, zbywanie, oferowanie do sprzedaży, wymianę, darowiznę i wywożenie poza granice kraju. Zezwolenia takie wydaje na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska (wywożenie poza granice kraju), na podstawie art. 56 ust. 2b Minister Środowiska (w przypadku czynności wykonywanych na terenie parku narodowego) lub na podstawie art. 56 ust 2 pkt 2 tej ustawy właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska (pozostałe czynności zakazane).

Z upoważnienia
Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Zastępcą Generalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska

Marek Kajs
p.a. Marek Kajs

Otrzymuje:

Białowiecki Park Narodowy

Do wiadomości:

1. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku
2. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku
3. Minister Środowiska
4. Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży